

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 18. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzējas [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 217/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Jēkabpils novada domes 2025. gada 29. maija saistošo noteikumu Nr. 9 “Jēkabpils novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un grafiskā daļa” grafisko daļu, ciktāl tā attiecas uz nekustamā īpašuma “Pļaviņu iela”, Jēkabpilī (kadastra Nr. 5601 002 7127) daļu (turpmāk – apstrīdētais teritorijas plānojums) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. un 115. pantam.

2. Apstrīdētajā teritorijas plānojumā pašvaldībai piekrītošā nekustamā īpašuma “Pļaviņu iela”, Jēkabpilī (kadastra Nr. 5601 002 7127) daļai (turpmāk – Nekustamais īpašums) izmantošanas veids ir noteikts transporta infrastruktūras teritorija un teritorija, kurā ierīko centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas. Savukārt Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 554. – 556. punktā noteikts, ka transporta infrastruktūras teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir inženiertehniskā, transporta lineārā un transporta apkalpojošā infrastruktūra.

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai

Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzējai pieder nekustamais īpašums [..], Jēkabpilī. Tas robežojas ar Nekustamo īpašumu, kuru viņa izmanto kā piebraucamo ceļu, lai piekļūtu savam nekustamajam īpašumam.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētais teritorijas plānojums, ar kuru Nekustamajam īpašumam tiek noteikts transporta infrastruktūras teritorijas izmantošanas veids, aizskar Pieteikuma iesniedzējas Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu un Satversmes 115. pantā noteiktās tiesības dzīvot labvēlīgā vidē.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

4. Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrā daļa paredz, ka persona pieteikumu par lietas ierosināšanu attiecībā uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc attiecīgo saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienas, ievērojot Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteikto teritorijas plānojuma pārsūdzēšanas kārtību.

Saistošie noteikumi ir izstrādāti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Tie stājušies spēkā 2025. gada 5. jūnijā, proti, nākamajā dienā pēc attiecīga paziņojuma publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” (sk. *Latvijas Vēstnesis*, 2025. gada 4. jūnija, Nr. 106, oficiālās publikācijas Nr. 2025/106.22). Tātad pieteikumu varēja iesniegt Satversmes tiesā līdz 2025. gada 5. decembrim. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 4. decembrī.

No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem konstatējams, ka Pieteikuma iesniedzēja ir ievērojusi arī Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteikto teritorijas plānojuma apstrīdēšanas kārtību. Proti, Pieteikuma iesniedzēja [datums] vērās ar iesniegumu Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijā par apstrīdēto teritorijas plānojumu, ciktāl tas attiecas uz Nekustamo īpašumu. Ar ministrijas [datums] vēstuli Pieteikuma iesniedzējas iebildumi noraidīti, norādot, ka iesnieguma saturs nerada pamatojumu viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministram apturēt apstrīdētā teritorijas plānojuma darbību.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrās daļas prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

5.1. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētais teritorijas plānojums ierobežo viņai Satversmes 105. pantā noteikto tiesību uz īpašumu netraucētu īstenošanu. Pieteikuma iesniedzējai radīsies arī pārmērīgi zaudējumi, jo būs apgrūtināta piekļuve viņas nekustamajam īpašumam, tiks iznīcināts viņas pagals un izbūvētā tehniskā infrastruktūra. Tāpat radīsies trokšņi, vibrācija, putekļi un smakas. Tādējādi viņai piederošā nekustamā īpašuma vērtība samazināsies.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka īpašuma tiesības var tikt ierobežotas, ja šis ierobežojums ir noteikts saskaņā ar likumu, tam ir leģitīms mērķis un tas ir samērīgs (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2020-59-01 17. punktu*). Savukārt noskaidrojot, vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi, Satversmes tiesa pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 15. janvāra sprieduma lietā Nr. 2020-21-01 13. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi juridisko pamatojumu tam, kāpēc apstrīdētajā teritorijas plānojumā ietvertie ierobežojumi būtu atzīstami par nesamērīgiem. Proti, nav pamatojusi, ka viņas tiesību iespējamie ierobežojumi nerasniedz leģitīmo mērķi un ka tie neatsver labumu, ko no tā gūst sabiedrība. Pieteikuma iesniedzēja vien paudusi viedokli, ka pieeju kaimiņu nekustamajam īpašumam, kas robežojas ar Pieteikuma iesniedzējas nekustamo īpašumu, var nodrošināt ar alternatīvu piekļuvi no citām pašvaldības ielām. Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, kādēļ pašvaldībai būtu pienākums liegt tiesības citām personām izmantot pašvaldībai piekrītošo Nekustamo īpašumu, kā arī tas, kādēļ pašvaldībai nebūtu tiesības tam noteikt konkrēto izmantošanas veidu.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

5.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētais plānojums neatbilst Satversmes 115. pantam, jo tas nepamatoti piešķir Nekustamajam īpašumam publiskas ielas statusu. Pieteikuma iesniedzējas izbūvēto iebraucamo ceļu

izmantos ne vien viņa pati, bet arī kaimiņi un citas personas. Tādējādi tiek aizskartas viņas tiesības dzīvot labvēlīgā vidē.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pašvaldībai ir plaša rīcības brīvība teritorijas plānojuma satura noteikšanā, tomēr tā ir jāizmanto vienīgi šīs brīvības ārējo robežu ietvaros. Tiesisko ietvaru pareizai rīcības brīvības izmantošanai noteic vispārējie tiesību principi, valsts pārvaldes principi un teritorijas plānošanas principi. (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 6. oktobra sprieduma lietā Nr. 2016-24-03 8.1. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja nepiekrīt tam, ka apstrīdētajā teritorijas plānojumā netika grozīts Nekustamajam īpašumam noteiktais atļautais izmantošanas veids, proti, transporta infrastruktūras teritorija. Vienlaikus pieteikumā nav pamatots tas, ka, pieņemot šādu teritorijas plānojumu, pašvaldība būtu pārkāpusi kādas tiesību normas, vai arī tas, ka apstrīdētais plānojums pieņemts, pieļaujot būtiskus procesuālus pārkāpumus.

Pieteikuma iesniedzēja vispārīgi norādījusi to, kādēļ nevēlas, lai pašvaldībai piekritīgo Nekustamo īpašumu izmantotu arī kaimiņi kā piekļuvi savam īpašumam. Taču pieteikumā nav sniegts juridiskas pamatojums tam, ka pašvaldība būtu būtiski pārkāpusi tai piešķirto rīcības brīvību teritorijas plānošanas jomā un tai nebūtu tiesības noteikt šādu Nekustamā īpašuma izmantošanas veidu.

Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 217/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina